

Det skjer ting på Vålerenga – side 5
«Jomfrue Ottos forpagtningsstykke» – side 6
Nye VIF-bøker! – side 11

VÅLERENGA HISTORIELAG - vi tar vare på fortida for framtida

nr. 1 - 2023
26. årgang

MER GAMMELT ENN NYTT

Velkommen til bydelsvandring
24. mai – se side 15

Av Even Haugseth

Litt om mangt på tampen av våren

Etter at siste blad kom ut ved juletider, har vi rukket å ha 2 medlemsmøter og årsmøte. Et årsmøte pleier sjelden å lokke mange ut, og derfor var spenninga stor da vi denne gangen prøvde ut å holde et medlemsmøte i etterkant. Dette var tydeligvis en vellykket måte å gjøre det på, og vi takker alle som møtte opp. Takket være velvillighet, fikk vi styrekabalen til å gå opp i år også, så det ble kun en intern rotering i det nyvalgte styret. Jeg vil som styreleder berømme de jeg har med meg i styret for mye godt arbeide i året som vi har lagt bak oss, og en ekstra takk til Reiner Schauflier som har vært vår nestleder det året. Ole Peter Nordby ønskes velkommen som ny nestleder. Heldigvis får vi nyte godt av fortsatt hederlig innsats fra Reiner framover både med medlemsbladet, kalenderen, bildene våre og mere til. Styret vil også takke Thordis Kjærstad og Jorunn Hæreid som i flere år har hjulpet oss i valgkomiteen. Referat fra møtet finnes i dette bladet.

Ellers var det god oppslutning da Ole Peter Nordby fortalte om Vålerenga gårds historie så langt tilbake som på slutten av 1700-tallet og begynnelsen av 1800-tallet. Her var det mye god historie som vi ikke hadde hørt om. Gården lå den gang ute på landet, og det var borgerne i Christiania som brukte gården eller forpaktet den bort. Han hadde lagt ned et stort arbeide i å dokumentere hvor i Christiania eierne bodde, og sannelig fantes det bilder av husene deres i den lille festningsbyen ved Akershus. Stor takk til Ole Peter for et grundig forarbeide og et spennende foredrag. For at flere enn de som møtte opp denne mørke vinterkvelden, skal få med seg dette, tar vi med en del av foredraget her i bladet. Så kommer vi tilbake med mer senere.

Etter årsmøtet hadde vi gleden av å få Jon Arne Corell på besøk. Han har ikke vært hos oss på mange år, og denne gangen kunne han presentere sine egne bøker om arbeiderdikteren Rudolf Nilsen. Nilsen fikk et altfor korte liv, men likevel satte han dype spor etter seg. At Jon Arne og flere kjente artister på 1970-tallet satte melodier til mange av diktene, gjorde at han ble kjent for nye generasjoner. Dette er noen år siden nå, så å følge opp med en to-binds biografi om han, bør gi fornyet interesse for arbeiderklassens store poet.

Historielagets neste arrangement er vår bydelsvandring, se annonse bak i bladet. Da vil vi gjerne ta dere med på spasertur og fortelle om bedrifter og industri av forskjellig slag i vårt område. Det var jo dette som førte til tilflytting og bebyggelse på Vålerenga. De fleste av virksomhetene er forsvunnet, så det kan være på plass å se hvor de lå og høre om hva de dreiv med. Vi kan love dere at her får dere høre om mye forskjellig og overraskelser kan forekomme.

Det skjer også andre viktige ting på Vålerenga og i Bydel Gamle Oslo. Noen synes sikkert at det går sakte før nye byggeprosjekter blir noe av. Kanskje er det bra at prosessene tar lang tid, og at nærmiljøet til en viss grad blir hørt. Vi har tatt med en liten oppsummering av de viktigste, og hvilken utvikling det er med disse. Dette kan leses i «Det skjer ting på Vålerenga».

Vi er inne i Vålerenga vels jubileumsår. Helt siden 1973 har vi hatt en velforening som har gjort mye viktige for både å redde gammel bebyggelse og ikke minst løse trafikkproblemer så det er levelig å bo her. Jubileet blir markert på forskjellige måter utover året, og historielaget tenkte å vie deler av vår fotoutstilling i oktober til å vise fram hvor avgjørende vellets arbeide har vært for utviklinga her. Har du forslag til hva vi kan ha med på utstillinga, så hører styret gjerne fra deg.

Østkantspellet er i god gang med planlegginga for nye forestillinger i august. Denne gangen blir det en ny vri, for de vil ta oss med til vår nye storstue, Jordal Amfi. Dermed har den i år fått undertittelen «På glattisen». Vi er spente hva årets store dugnad vil by på, så merk dere datoene lenger bak i bladet.

Styret vil få ønske dere alle god påske og en fin vår. Etter planen kommer neste blad før alle tar sommerferie.

Forside:

NSBs anlegg i Lodalen. I bakgrunnen Kværner Brug. Bildet er tatt 7. mai 1985, rett før Lodalsbrua og Vålerengatunnelen ble startet opp. Foto: Ole Mjelva/Hellerud historielag

Av Jarle Teigøy

Ingeborgsgata

Ingeborgs gate går fra Strømsveien til Danmarks gate.

Gata fikk navn i 1879 etter Ingeborg Belesdatter i Sagaen om Fridtjov den frøkne.

Reiner Schauflier

Jon Arne Corell taler og syner.

Medlemsmøte tirsdag 7. mars

av Håkon O. H. Engh

Denne gangen valgte vi å slå medlemsmøtet sammen med årsmøtet. Deltakerantallet på årsmøtene våre har tradisjonelt vært et sørgelig kapittel. Ofte har det ikke møtt opp flere enn 12 - 15 medlemmer. Rekordene på 27 deltakere ble satt i 2021, da folk antakelig var så lei av det pandemistengte livet at de tørsta etter normalitet i hverdagen. I år forsøkte vi å tenke strategisk i håp om å lokke noen flere. Det var åpenbart en vellykka vri! Den gamle rekorden ble i alle fall grundig grusa. Årsmøtet sto først på programmet, og da Even Haugseth ønska velkommen, var bortimot 40 stoler besatt. Flere kom til etter hvert, og da den formelle delen var over var tallet bortimot 50.

Etter kaffe og vafler, som i anledning årsmøtet var gratis, fikk Ingunn prest først slippe til med noen opplysninger om virksomhetene i kjerka. Bl.a. er VIF 110 år 29. juli. Som vanlig benytta hun også anledningen til å legge inn litt reklame for Gubbelaget. At laget fyller femti år i år, leder iallfall mine tanker til en folkekjær bamse som også fylte femti. Hadde Torbjørn Egner vært blant oss, ville vi kanskje ha fått ei ny vise à la Bamsens Fødselsdag?

Og så ble det Jon Arne Corells tur. Han trenger neppe noen spesiell presentasjon? For de fleste holder det sannsynligvis å nevne viseklubben Dolphins, visebølgen på '60- og '70-tallet og visegruppa «På Stengrunns» innspilling av det nesten legendariske albumet med samme navn, basert på Rudolf Nilsens første diktsamling. Det var også Rudolf Nilsen, som hadde mellomnavnet William og ble kalt «Rulle» blant venner, som fikk Jon Arne Corell tilbake til oss etter altfor langt fravær etter forrige besøk. Han har nemlig skrevet og nylig utgitt to bøker om Rudolf Nilsen, og kveldens kåseri var basert på bøkene. Som innledning plukka han opp gitaren og sang en av visene fra «På stengrunn».

Rudolf Nilsens slekt var fra Aurskog Høland. Foreldrene fant hverandre på gården Skjeggenes, hvor de begge bodde og arbeida. Seinere flytta de til Kristiania, hvor bestefaren fra Setskog hadde bodd fra 1876. Rulle kom til verden i Orknøygata på Vålerenga i 1901. Han ble døpt i Kampen kirke, for Vålerenga fikk jo ikke sin

egen før året etter. Hun som skulle bli hans kone, Ella Quist Kristofersen, seinere kjent som skuespiller Ella Hval, ble pussig nok født i samme gate tre år etter ham. Da var han allerede flytta, og i åra som fulgte, bodde han og familien mange forskjellige steder. Den alltid hardt arbeidende mora og bestefaren ble de store støtte- og holdepunktene i livet hans.

Som arbeiderklassegutt opplevde Rudolf de store klasseforskjellene i datidas samfunn på nært hold. Mens krigen raste ute i Europa ble han mer og mer engasjert i tidas tanker og ideer om samfunnsendringer. Den russiske revolusjonen ga håp og inspirasjon. Han deltok ivrig i debattene i gymnassamfunnet og tok eksamen artium. Det var en sjeldenhet i arbeiderklassen.

Samtidig vokste drømmen om å bli forfatter, og arbeiderklassedikteren Arne Paasche Aasen (seinere kjent som Arbeiderbladets «huspoet» under pseudonymet Dorian Red) ble både et forbilde og en viktig inspirasjonskilde. Diktinga skøyt fart etter den smertefulle splittelsen i arbeiderbevegelsen i 1923. NKP, Norges Kommunistiske Parti, ble Rulles parti. Han ble journalist i Norges Kommunistblad (NKB) der det meste av tekstene hans ble trykket. Alvor, humor, ironi, sarkasme og vare vers om menneskers liv og følelser har gitt Rudolf Nilsen en særstilling i norsk dikting som «arbeiderklassens poet». Jon Arne Corells to bøker om Rudolf Nilsen har samme tittel: «Arbeiderklassens poet (2 bind). Bind 1. «Oppvekst og ungdom, 1901-1923. Bind 2: «Nå drar jeg til andre byer, 1923-1929».

Rudolf Nilsen ble bare 28 år gammel og utga bare to diktsamlinger mens han levde. «På stengrunn» kom i 1925 og «På gjensyn» året etter. Hans tredje og siste diktsamling «Hverdagen» ble utgitt av hans kone Ella høsten 1929, etter at han døde i Paris i april samme år.

Etter det kanskje lengste kåseriet på noen av våre medlemsmøter, solgte og signerte forfatteren sine bøker. Undertegnede referent var bare én av kundene. Så er behovet for lesestoff i seine kvelder dekket for ei tid...

Det skjer ting på Vålerenga

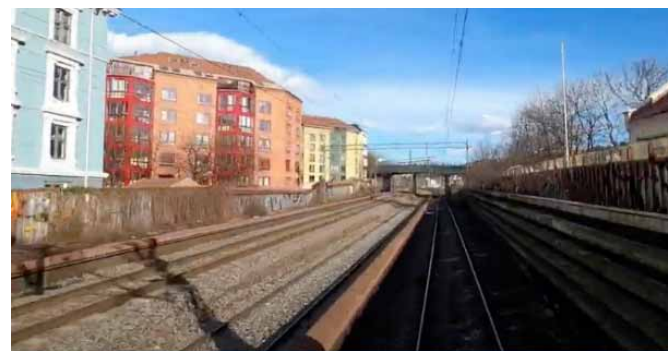
av Even Haugseth

Etterstadgata 2, 4 og 6

2. februar skulle bli en gledens dag for oss på Vålerenga. Da fikk vi vite at OBOS har snudd når det gjelder bevaring av Pottemakerhuset i Etterstadgata 4, og de vil nå bevare huset. Det er dette både vellet og historielaget har jobbet for lenge uten at OBOS har hørt på oss. Ved å bevare Sotakiosken, Pottemakerhuset i nr. 4 og Saxofabrikken i nr. 6, vil en få en helhet i det gamle miljøet som er så typisk på Vålerenga. Et stort skår i gleden var det imidlertid da det ble kjent at OBOS ikke går inn for å bevare kulturminnet Bratlies skismøringsfabrikk der det er i kjelleren i Pottemakerhuset. De vil flytte inventaret i kokeriet og tapperiet. I den tidligere skifabrikken i første etasje tenker de å lage 2 leiligheter. Vi lurer på hva de har tenkt å bruke kjelleren til? Vi forstår at hvis de tenker på å bevare kulturminnet i kjelleren som en tradisjonell type museum, så har slikt lett for å bli et pengesluk. Vi er imidlertid av den oppfatning at det er mulig å gjøre dette på en enklere måte. Vi har forslag til hvordan dette kan gjøres. Det viktigste er at Vålerenga beholder sitt unike kulturminne der hvor det er og hører til. Skismøringsfabrikk på museum finnes fra før i Morgedal i Telemark. Vi vil heller bruke den tidligere skifabrikken i første etasje i Pottemakerhuset til et annet formål enn boliger. En mulighet er å legge til rette for eksponering av kulturminnet og Vålerengas bydels- og idrettshistorie for eksempel i forbindelse med en type serveringssted.

Veien videre for OBOS' byggeprosjekt i Etterstadgata 2 og 4 er nå at reguleringsforslaget gjøres ferdig av Plan- og bygningsetaten og sendes til rådhuset. Dette vil antakelig skje nå i vår. Der behandles saken av bystyret og vil med stor sannsynlighet bli godkjent i og med at Pottemakerhuset nå bevares. Dette kan skje til høsten. Så søkes det om rammetillatelse, kanskje vinter 2024. Så skal OBOS selge boligene i blokkene som kommer bak den gamle husrekka. Byggstart vil være betinget av salgsgrad. Ofte krever de at 50% av leilighetene er solgt. I øyeblikket virker det som om markedet for nye boliger ikke er hva det var.

I det kommunalt eide huset i Etterstadgata 6 går planene sin gang om mulig å gjøre om den gamle fabrikk til bydelshus. Både Vålerenga vel og Vålerenga bydelshus er sterkt inne. En vil bruke erfaringene fra 35 års drift i Vålerenga bydelshus, og et fortsatt stort engasjement og en formidabel dugnadsånd fra beboerne i bydelen. Dette er en flott anledning for folk i alle aldre å være med på et lokalt prosjekt, bli kjent med andre engasjerte folk og jobbe sammen om et større bydelshus enn det vi har i dag. Det knytter seg stor spenning til idedugnaden 28. mars hvor folk i lokalmiljøet kan komme med sine forslag om hva huset kan brukes til.

Bratlies skismøringsfabrikk i kjelleren i Pottemakerhuset

Østerdalsgata 1

Den tidligere kjeksfabrikken i Østerdalsgata 1, har fått nye eiere. For bare få år siden var planen til forrige eier å gjøre om eksisterende bygg til boliger og bygge flere boliger mot Strømsveien. Dette ble det satt en stopper for. Den nye eieren har helt andre planer og vil nå ha næringslokaler. Det blir fortsatt nybygg mot Strømsveien. Eieren har tro på at NRKs flytting til Normannsløkka vil føre til økt etterspørsel etter næringslokaler i nærheten. Vellet og historielaget har møtt den nye eieren og fått høre om deres planer. Vi ser det som vår oppgave å gi eieren opplysninger om bedriftene som tidligere har holdt til der, og om eventuelle bevaringsverdige deler av de gamle bygningene. Kanskje får vi igjen se Sætre-hanen på Vålerenga? At plateprodusent Arne Bendiksen i flere år laget mye musikk der, bør heller ikke gå upåaktet hen. Viktig er det også at de som leier der i dag og fortsatt ønsker å være der, kan få bli der, uten at de blir presset ut på grunn av ny og skyhøy husleie. Spenning blir det i hvert fall å se hva som kommer der.

«Hylla»

I forbindelse med Gamle Oslo Forum, er det satt ned ei arbeidsgruppe som jobber videre med saken om jernbaneprosjektet til BaneNOR gjennom Vålerenga. Der har Vålerenga vel, Gamlebyen beboerforening og Aksjonsgruppa Vi har støy nok laget et forslag til partiene i Oslo bystyre om å gå inn for å utrede tunnel. En stor økning av togtrafikken gjennom vårt område, vil ha betydelige negative konsekvenser for veldig manges bokvalitet i bydelen. I tillegg vet vi at den foreslåtte utbygginga vil føre til at alle hus på «Hylla», inkludert de 8 bevaringsverdige husene fra 1850-tallet, må rives. Dette er historielaget sterkt imot. Vi støtter dette forslaget. Det er valg til høsten, og da bør dette være en av de viktigste sakene for Bydel Gamle Oslo.

Dagens og mulig fremtidig situasjon i Gamlebyen (III: runARK 3D Visualisering)

Ole Peter Nordby tok oss på medlemsmøtet 31. januar med på reise langt tilbake i tid. Det handlet om Vålerenga gårds historie. Vi kan her glede de som ikke hadde mulighet til å delta på møtet, med første del av denne historien på trykk.

«Jomfrue Ottas forpagtningsstykke»

Av Ole Peter Nordby

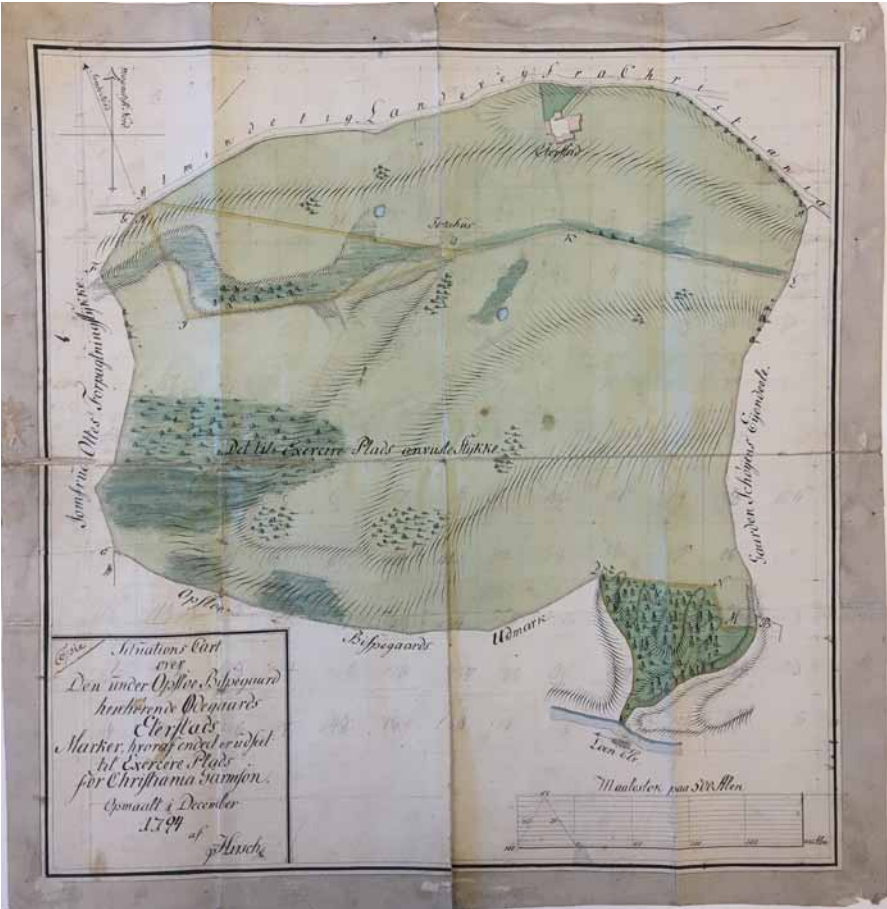
Hvem var «Jomfrue Otte»?

Etableringen av ekserserplassen på Etterstad utenfor Christiania i 1794 ga oss et av de første kart over Etterstadområdet, et jordstykke som inntil da ikke hadde fått noen vesentlig oppmerksomhet. På dette kartet over det militære øvingsområdet er også betegnelsene på de omkringliggende eiendommene angitt. «Situations Cart over Den under Opsloe Bispegaard henhørende Ødegaards Eterstads Marker» viser (ILL) riktignok ikke gårdene på nordsiden, der lå Strømsveien, den gang omtalt som «Almindelig Landevei fra Christiania», en av de viktigste innfartsveiene til byen. Ikke minst spilte den en hovedrolle som trase for plankekjørerne som kom med trelasten som ble skåret av tømmeret som kom ned Glomma til Øyeren inn til bordtomtene i byen. Men på østsiden lå «Gaarden Schoyens Eijendeele». Det skulle forventes at jordene på den gamle gården Bryn lå her, men kartet antyder at Bryn på dette tidspunkt må ha ligget under Skøyen. På sørsiden – på det området som senere ble etablert som eiendommen Nygård – lå «Opsloe Bispegaards Udmark» og til slutt, i vest, på Vålerenga, angir karttegneren at «Jomfrue Ottas Forpagtningsstykke» ligger.

Kartet fra 1795 reiser spørsmålet etter hvem denne 'Jomfrue Otte' var. Søk i nasjonalbibliotekets database og ulike arkiv etter en kvinne med navn Otte viser seg å være resultatløse. Men kildene kan fortelle om en kvinne med navn Anne Otter. Fra 1770-tallet og utover finnes det notiser i Norske Intelligenssedler som er rykket inn av henne. Hun opererer i det geografiske området i og omkring Christiania. Om Anne Otter vet vi ikke så mye, men notisene – som i de aller fleste tilfelle dreier seg kjøp og salg av landbruksprodukter, gjenstander som stjålet, mistet eller funnet eller værelser som er til utleie – roper at hun har hatt en forretningsmessig virksomhet.

Pipergården

Fra 1790 av opptrer hun som eier av Pipergården i Rådhusgata 15 i Christiania. Annonser hun rykker inn i form av notiser i løpet av 1792 sammenfatter mye av det vi vet om hennes virksomhet. "I den saa kaldede Pipers Gaard, ere de Værelser til Leje, som nu beboes af Kiøbmand Jørgen-

sen, som bestaaer i 2de Værelser til Gaden og 1 til Gaarden, samt KlædeKammer, som er bæst tienlig for ledige Personer, som selv har Meubler. Anne Otter. Saa er og hos mig gode Ender til Kiøbs". I Pipers gård leier hun ut værelser. Hun holder ender – men uvisst nøyaktig hvor.

På denne tiden var Pipergården Christianias største og høyeste hus. Branntaksten fra 1797 angir at gården hadde en

"Hovedbygning med en Vinkel 3 Etager høy af Bindingsverk og ud til Gaden med halv Stenforblendt Bjelkekjelder under Bygningen." Videre at det var hele "43 Fag Vinduer til Gaden og 13 fag til Gaarden. Udi denne Bygning ere 17 Værelser hvoraf 12 betrukne med 12 Kakkellovner hvoraf 1 tree Etagers 8 dobbelte og 3 enkelte samt 3 kjøkkener med Skorsteen udi temmelig Stand". (1)

husene i byen som hadde tre etasjer. Det er uvisst hva grunnen var til at den 4. etasjen ble fjernet. Huset ble revet på slutten av 1800-tallet.

Antallet leieboerne i 1801 var færre enn husets størrelse skulle tilsi. Ifølge folketellingen bodde da Charlotte Amalia Colbiørnsen med sin datter Karen Hejde Jerman og tjenestepiken Sophia Edberg her. Dessuten artillerikaptein Niels Christian Hals med sin hustru Johanne Christine Augusta Harbou og deres tre barn Sophia Christiana Jørgen Michelet og Maren Bastine og tjenestepiken Helene Pedersdr. Huset kunne romme langt flere enn dette.

Det som også er av interesse, er at det da ikke er Anne Otter som er ført opp som eier av gården, men Johan Anton Erdtner. Nå er ikke dette så underlig, for som Annes mann er det nødvendigvis han som formelt må stå som eier etter tidens rettslige orden.

Paret som forvaltet Waaler

Anne Otter kan allerede i 1794 – på egne eller parets vegne – ha vært bruker av jordveien på det område som i dag er kjent som bydelen Vålerenga. Kartet fra etableringen gir henne denne rollen. Så vi kan slett ikke se bort fra muligheten for at kornet hun fallbyr 26. januar 1796 har blitt dyrket nettopp på jordene på Vålerenga. I Norske Intelligenssedler melder hun at «God Løkke-Ruug og Havre, samt Rung-Halm, er hos mig til Kiøbs for billig Priis.» Dette i samme åndedrag som hun varsler at «I min saa kaldte Pipers Gaard, bliver de Værelser i 2den Etage, som for nærværende Tiid beboes of S. T. Hr. Oberhofrets Advocat Aarøe, anstundende Paaske Fløttetiid til Leje for en honet Familie»

I 1797 er det tilsynelatende J. A. Erdtner som forvalter eiendommen Waaler. Hans notiser i Norske Intelligenssedler kan muligens også tyde på at han holder til der både sommeren 1797 og 1798. I en melding av 12. juli 1797 stedfester han sin virksomhet til «Waaler ved Christiania». Når han 22. august 1798 skal selge «Steege Griser, 1 Maaned gamle, unge Giæs, Ænder og Kyllinger, samt 1 par Kalkuns-Høns» skjer dette fra «Waaler».

Dette fremstår som uavklart, for på Vålerenga bor de som nevnt ikke i 1801. Ifølge folketellingen som ble gjennomført det året er det bare husmannen Samuel Pedersen med sin familie bor på Våler – som stedet benevnes. Han livnærer seg som snekker, og er «husmann uten jord». De fleste kart fra perioden viser da heller ikke til noen bygninger på høyden i parken der Vålerenga hovedgård og kirke ligger nå. Ved Strømsveien lå det imidlertid bygninger som karttegneren hadde gitt navnet Bøler, det kan ha vært navnet på denne husmannsplassen eller en forening av navnet Waaler.

Anne Otter og mannen Erdtner bodde i

1801 selv hverken i Pipergården eller på Vålerenga, men derimot i bygården med grunntakstnummer 164 i søndre kvarter. Huset lå der Kirkegata 1 ligger i dag, i nabokvartalet til Pipergården som hadde nummer 238 i vestre kvarter. Den lå på hjørnet av Rådhusgata og Kongens gate, der Kongens gate 7 ligger i dag.

Så er det da høsten 1798 ikke lenger noe som tyder på at de to holder hus på Vålerenga. For 19. september 1798 annonserer J. A. Erdtner at "Førstkommende Lørdag den 15de September bliver, som forhen i min Gaard ved Siden af Hr. Becher i Christiania, Melk og Fløde, samt friske Æg til Kiøbs; Tillige Gra-

Oxer til Leje.» Handelsmann Andreas Becher på 74 år bor i 1801 ganske riktig i gården med grunntakstnummer 165, som senere får adressen Kirkegata 3.

Erdtner fortsetter å melde sine landbruksprodukter til salg utover høsten. Han minner om at det tilbys "Meget god Vinter-Rug, Byg, alle Slags Rødder, Hvidkaal, Potatos" hos "Erdtner her i byen" og gjentar at "Hos ham kan og bekommes Gra-Oxe til Leje for dem der maatte behøve samme til sine Creature." På vinteren finnes det hos ham "En ung Vaarbær Koe af meget stort Slag, tvende halve Aars gamle Purkegriser og en 2 Aars gammel Purke til Kiøbs, samt god Melk og Fløde; Tillige er net nedlagt til Forhandling et Rehnsdyr og nogle Harer" (2) Utvalget av landbruksprodukter er variert, og vi må anta at alt sammen stammer fra biskop Schmidts avlsgård på Etterstad – som han har forpaktet bort til Erdtner og Otter.

Når Erdtner i desember 1799 bekjentgjør at han er blitt rundstjålet av sin «Tienestekarl Erich Larsen fra min Avelsgaard Waaler, efter at jeg var i Byen og betroede ham Gaarden alleene» er han bosatt i Christiania. Vi får vite at innbruddet er gjort gjennom et vindu. Tyvegodset er av en karakter som indikerer at gården – i

det minste tidvis – er bebodd: Her er det listet opp «1 nyt Gevæhr med brunt Skæfte» med tilhørende utstyr, klær – blant annet 3 ulike par bukser, en hatt, en livkjole og et par strømper – og et par laken. (3) 11. desember rykkes samme notis inn på nytt.

Folketellingen fra 1801 oppgir også at Erdtner da var «eier av et lite landbruk». Det oppgis videre at de hadde voksne tjenestefolk: Inger Olsdatter på 41 og Ole Iversen på 21 år. (4) Noen barn er ikke nevnt. I 1801 var Anne Otter 58 år gammel og mannen 37 år. Dette kan – sammen med det forhold at Anne Otter tidvis opptrer som en selvstendig

næringslivsaktør – legges til grunn for å spekulere i at hun hadde et tidligere ekteskap bak seg, og hadde vært enke før hun giftet seg med Erdtner.

«Et lite landbruk» må etter alt å dømme henspille på eiendommen de forpaktet på Vålerenga, som da gikk under navnet Bøler på flere ulike kart. Først i 1806 dukker navnet WaalerEngen opp på et av dem. Noen tilknytning til noe annet sted hvor det kunne dyrkes rug og havre og holdes fjærkre og melkekyr finnes ikke dokumentert. En driftsbygning må etter alt å dømme ha ligget på Vålerenga sammen med en bygning i det minste for sommeropphold, men da mellom Etterstadbekken og Strømsveien, der Bøler er inntegnet på kartene. En slik beliggenhet kan også av rent praktiske hensyn ha vært langt mere hensiktsmessig, det var behov for tilgang på vann fra Etterstadbekken og transportvei for produktene fra gården.

I sine 'Reise-Iagttagelser' fra 1792 skriver Jacob Nicolai Wilse utførlig om hvordan Christiania-borgernes «Avslgaarde, Lystgaarde, og de mindre Lykker» «ere kun til Sommer-Ophold for Eierne, hvis Familie der holde Hus, og Mændene reise undertiden til Byen i deres Embeds-Forretninger.» «Andre komme

kun om Sommeren til deres Lykker i et kort Besøg; om Vinteren har gemeenlig en Huusmand Opsigt». «Andre have et Stykke Eng med en Lade derpaa, og et Værelse der i Enden». Det er rimelig å anta at Otter og Erdtner tidvis kan ha brukt bygningene som lå på gårdens grunn mellom Strømsveien og Etterstad-bekken til sommeropphold, men at deres faste bosted var sentralt i Christiania.

Annus horribilis

Historien om Anne Otter slutter ikke godt. 2 mai 1804 blir det varslet auksjon over både Pipergården og huset i Kirkegata. Noe har gått galt, men nøyaktig hva vet vi ikke. Hele tre datoer er fastsatt for dette, 18. mai, 29. mai og 8. juni. ”Fredagen den 18de Maji, Tirsdagen den 29de Ejusdem og Fredagen den 8de Junii, Klokken 11 slet Formiddag, bliver efter Forlangende af de Herrer Executores Testamenti i det Bindrupske Boe Auction efter Udlæg foretagen i Joseph Anthon Erdtner og Kones Anne Otters her i Byen beliggende Gaard i Kirkegaden: 1) over bemeldte Gaard under Grundtaxt No. 164, bestaaende af en 2 Etage Bygning til Gaden, en Sidebygning til Gaarden ligeledes 2 Etager høj, samt en bag ved Gaarden beliggende Hauge. 2) over Gaarden Pipers-Gaarden kaldet, beliggende paa Hjørnet af Raadhuusgaden og Kongens Gade under Grundtaxt No. 238, og bestaaende af en 3 Etager Muur- og Bindingsværks Bygning til Gaden og 2de Dito til Gaarden, 2 Etager høje, af hvilken Bygning svares i aarlig Leje 210 Rd.”

Her fremstår eiendommen i Kirkegata som ekteparets felles eiendom. Meldingen forteller dessuten at leieinntekten av Pipergården var 210 Rd. I en branntakst av 1797 fremgår det at verdien av gården er fastsatt til 2200 Rd.

Bakgrunnen for auksjonen er å finne i at Christen Bindrup på Årvoll gård døde i august 1803 og testamenterte alle sine eiendeler. Dermed skal gielden bli innkrevd, og Otter og Erdtner ser ikke ut til å ha evnet å refinansiere sin gjeld til dødsboet. (5)

1804 ble tilsynelatende et annus horribilis for paret. For midt oppe i dette, i mai 1804, var det separasjon og muligens også skilsmisse på gang. Dette gikk ikke så helt pent og pyntelig for seg. I Norske Intelligenssedler for 23. mai 1804 stod følgende å lese: ”Da Min Mand har bekjentgjort, ifra 8de Maai da vi blev separeret, at ingen skal betroe mig noget i hans Navn, udbeder jeg mig herved at ingen vil betroe ham noget saalængde Boet er under Behandling. Jeg har aldrig gjort nogen Gield i den Tid jeg har været gift med ham og langt mindre agter jeg at gjøre nogen nu, haaber derfor ei at miste

min Credit hos brave Folk; for Eftertiden kan Ertner: -handle Hester, spille og drikke i Ro saa lenge han eier en Skilling eller to. Anne Otter.» Muligens er bakgrunnen for den økonomiske miseren å finne her, hos Erdtner og hans indikerte forkjærlighet for hestehandel, spill og alkohol.

Notisen når Norske Intelligenssedler samme dag og kommer på den siden hvor den mektige kammerherre Severin Løvenskiold gjør bekjent at hans forvalter Peder Christian Schaaning har fullmakt til å handle på hans vegne under godseierens planlagte opphold i Danmark. Den finner plass rett under Hellene Monsens – for ettertiden omtalt som Mor Monsen – notis om at hun har latt være å vise bort sin husmann Gullich Amundsen på plas-sen Sletten. Han hadde hugget ulovlig i seterskogen, men «i Betraktning hans egen Tilstaelse, som og hans Fattigdom» lar hun som frue på Linderud gård nåde gå for rett.

Det er ikke mange kvinner som kan identifiseres i spaltene i Norske Intelligenssedler. Hellene Monsen er en av de ytterst få. Offentlig opptreden som dette synes å være forbeholdt kvinner med en selvstendig økonomi eller høy sosial og økonomisk status.

13. juni blir det så varslet en ny auksjon over de samme to eiendommene som skal holdes «Klokken 12 slet Formiddag» bare to dager senere. 20. juni 1804 blir det på ny varslet auksjon over eiendommene, men nå også med tillegg av løsøre: ”Paa samme Tid og Sted bortsælges de pandtsatte Løsøre Effecter, som bestaae i Chatol, Dragkiste, Skabe, Senge og Sengeklæder, Spejle, Comoder, Stoele, Gardiner, Porcellain, Glas,Kobber etc. Jern, adskilligt Kiøre-Redskab, Creature, 1 Tyr, 14 Kiør etc., 3 Arbejds-Sæhler,samt et Oresviin». Samme melding rykkes inn i Norske Intelligenssedler 27. juni, nå med auksjonsdata 29. juni.

Med det varslede salget av eget løsøre, egne møbler og dyr får paret dermed en ettertrykkelig offentlig eksponering av sin pressede økonomiske situasjon. Ubehaget knyttet til dette er til å ta og føle på.

”Mine Huse som staaer paa Waaler-Engen, er underhaanden tilkiøbs”

Overraskende nok fortsetter Anne Otter å forvalte Waaler etter at både den økonomiske situasjon og hennes konfliktfylte forhold til Johan Anton Erdtner har blitt brettet ut i hovedstaden. At hun var bruer i 1805 er det liten tvil om: ”Natten til sidstleden Søndag er skeet Indbrud 2de Steder paa Waaler og stiaalet Høe; hvo om samme kan give Oplysning loves en Douceur. Christiania den 25de Februarii

1805. Anne Otter Erdtners.” Litt overraskende er det at hun her fortsatt bruker navnet Erdtner, men det kan simpelthen henspille på at separasjonen ikke har ledet til noen skilsmisse. Tilsynelatende er alt som før 1804. Dette kan tyde på at Pipergården allikevel ikke ble solgt på auksjon ved avslutningen av det binder-ske dødsbo.

Gjennom vinteren har hun også annon-sert produkter fra gården. 4. desember 1804 melder hun ”en god Arbeidshæst, Giæs, Ænder, og 3de hvide Haner, tilkiøbs”. Hun følger opp 15. januar 1805 med å annonser sine landbruksprodukter. Hun selger ”Løkke-Rug og Byg, velfødde Giæs og Ender” og tilkjennegir at hun også har «2den Etage i den saa kaldede Pippers Gaard førstkommende Paaske Fløttetid til Leie.”

Så når enken etter biskop Schmidt overtar Vålerenga som enkesete og dermed blir ansvarlig for driften av gården, er det Anne Otter som forpakter eiendommen. I det kongelige forordning av 6. juli 1804 som fastsetter at «en Bispestolen tillig-gende Jord-Vei, Vaaler-Engen kaldet, □ Miil fra Christiania, hvorpaa kan fødes 4 Køer og 1 Hest, skal være Enkesæde for Biskoppens Enke», slås det fast at bygningene på stedet tilhører forpakteren. Anne Otter la disse ut for salg i en notis i Norske Intelligenssedler 20. desember 1805. Når hun her skrev «Mine Huse som staaer paa Waaler - Engen, er underhaanden tilkiøbs, enten under et eller separat, naar man melder sig hos Mad. Erdtner», var hennes rolle som forvalter av eiendommen avsluttet.

I disse avisnotisene titulerer hun seg selv til overmål Madame Erdtner. I Norge var madam en tiltaleform for gifte kvinner av borgerstanden og lavere embetsklas-ser. Anne Otter døde i mai 1807, i. Etter dette forsøkte Erdtner å selge Pipergården. Han anga da at han eide gården, og at han bodde der selv: ”Min iboende, saakaldede Pipers, Gaard, er underhaanden at faae tilkiøbs af J. A. Erdtner. Christiania 24de Octbr. 1807.» 1808 døde også Joseph Anthon Erdtner.

(1) <https://databaser.tidvis.no/fireInsurance/assessment.jsp?id=11939&rn=19&rc=917568519&index=1>

(2) Norske Intelligenssedler (NI) 13. og 27. februar 1799

(3) NI, onsdag 4. desember 1799

(4) NI 8.2.1792

(5) NI, onsdag 3. august 1803

Den 16. juli 1935 kunne folk lese dette i Arbeiderbladet. Et spesielt bilde hvor fotografen klatret opp i kirketårnet for å forevige bydelen som vi er så glad i. Hentet fra Nasjonalbibliotekets arkiv.

Den flotte utsikt fra spiret på Vålerengen kirke.

Det er formodentlig få steder det bygges så iherdig, og hvor det utfoldes en så storslagen byggevirk-somhet som våre dagers Oslo. Bygg etter bygg, det ene store boligkompleks etter det annet legger grunn under sig og gror i været. Byen er i ferd med å forandre ansikt. Og om noen år vil den byen vi kjenner idag være et ganske annet Oslo. Den ene bydel etter den annen som til idag lå som en ren idyll med små trehus i små haver, er gått op i murkolos-ser, bygd etter de mest moderne prinsipper, og skal gi hus for moder-ne mennesker med storbymenne-skets nutidskrav.

Men ennå ligger en og annen by-del der, forholdsvis uberørt av ti-dens storbebyggelse, og vidner om en tid som svant. Slik er det med Vå-lerengen. Her er det ennå en eldre utpreget småbebyggelse med en- og to-etasjes trehus i rad og rekke med en liten gårdsplass bak eller en li-ten have. Enkelte steder ligger rik-tignok tilsynelatende umotivert mur-hus og skriker med stygge gavler og venter på at naboen skal begynne å vokse i høiden. Men fæle gavler

brøler andre steder også i denne byen med sin til overflod farverige «reklame».

Fra øverste toppen av Våleren-gens kirke, som nu er under en på-krevd reparasjon, har «Arbeiderbla-det»s fotograf hatt en utmerket over-sikt og utsikt over Vålerengen, og resultatet gjengir vi ovenfor. Når vi brukte uttrykket uberørt tenkte vi nærmest på partiet vi ser til høire på bildet, hvor småbebyggelsen idag er akkurat som for årtier til-bake, mens kvartalet midt på foto-grafiet gir et noe annet bilde. Og om ikke mange måneder vil også det parti vi ser lengst til venstre noe i bakgrunnen få et annet preg, når nybygget på Justisplass blir ferdig. For å orientere oss videre skimter vi kanskje lengst tilbake til venstre Botsfengslets murer, i midten ser vi Jordal idrettsplass og bakenfor den kan vi kanskje se de store boligkom-pleks på Kampen. I øverste høire hjørne på bildet synes det store Etterstadbygget, kort sagt det er fin-fin utsikt fra spiret på Vålereng-kirken, men neppe noen utsikts-plass for mennesker som lider av svim-melhet.

Avisutklipp

Av Marion Schavog

Den forferdelige trikkeulykka i Strømsveien i 1958 er vel kjent. Det som skjedde i februar 1914, er det kanskje ikke så mange som kjenner til. Virkelig spennende historie dette som startet i Ingeborgs gate og endte i Gamlebyen. Kun masse flaks gjorde at denne hendelsen ikke endte i en stor tragedie.

Ved 8-tiden idagmorges skulde en tilhængervogn oppe i Ingeborg-gade rangeres over paa et andet spor for at kobles til arbeider-trikken. En konduktør havde ta-get plads ved bremseapparatet, og alt saa ud til at lade sig arrangere paa vanlig maade. Men saa be-gynder pludselig tilhængeren at glide udfor bakkehældet med en usædvanlig hastighed. En gjen-staaende konduktør og vognfører skjønner, at konduktøren paa til-hængervognen ikke klarer at mestre bremsen, og hopper derfor paa i farten. Alle tre søger nu at me-stre den løbske vogn, men alt de foretager sig nytter lige lidet. Det hæder afsted med stadig større ha-stighed i den heldigvis næsten folke-tomme gade.

De medfølgende sporvogsfunk-tionærer er snart paa det rene med, at her er intet valg, og de hopper derfor af og slynges paa grund af den store hastighed tull i tull bort- over gaden. Merkelig nok kom ingen af dem tilskade.

Op saa fortsætter tilhængeren – befriet for alt formynderskab – med stadig øgende hastighed sit faretruende løb. Den svinger ind i Schweigaards gade og faar her paa grund af gadens sterke held-ning en yderligere accelereret ha-stighed.

Paa hjørnet af Schweigaards gade og Oslo gade gjør Vaalereng-sporveien en yderst skarp kurve og tilknyttes her Oslosporveien. At den løbske vogn ikke klarede at tage denne sving var klart, og den hoppede derfor ogsaa her af sporene og satte lige ind i Theodor Andersen & co.s kolonialfor-retning. Et forfærdelig rabalder og et tilintetgjørende smadder – og tilhængerens frihed og magt var brudt.

Da vi i formiddag tog remini-scenserne fra morgenens hændelse i øiesyn, var naturligvis en masse mennesker samlet paa aastedet. Theodor Andersens forretning var naturligvis overmaade ilde med-faren. Alle speilglasrunder ind-slaaet og store dele af væggen molesteret. Fortagets asfalt var flænet op i mange meters længde. Forretningens indehavere, som bor i 2den etage, fortalte, at de ved 8-tiden vækkedes af et bulder og brag og en rystning, saa alle de tro-ede, at et jordskjælv var gaaet hen- over byen. De styrtede ned i for-retningen og saa – en yderst re-duceret sporvogn hælde sig tillids-fuldt ind i butikken.

Den paa hjørnet af Schwei-gaards gade og Oslo gade poste-rede pensemand fortalte, at da han saa den ustyrlige vogn svinge ned paa hjørnet, var han strax klar over situationen og kastede alt han havde i hænderne og tog flugten. Han havde fjernet sig ca. 50 me-ter, da vognen røndte ud af skin-nerne og ind i gaarden, men endda blev han truffet af splinter fra den ødelagte vogn.

Selve vognen var i formiddag bragt op til Oslosporveiens ende-punkt. Som billedet viser blev vog-nens hele karosseri fuldstændig splintret. Kun understellet var nogenlunde bevaret, men heller ikke dette lader sig mere benytte.

Aarsagen til uheldet maa vel nærmest skrive sig fra ufuldkomne bremseapparater paa tilhængervog-nen, definitivt kan imidlertid ikke spørgsmaalet blive afgjort, for vognresterne bliver undersøgt paa Kristiania sporveisselskabs mekani-ske værksted.

Et mærkværdig held var det, at ingen kom tilskade. Vaaler-engens gader er ved dag stærkt be-færdet. I disse maa jo vognfø-terne stadig kime for at faa strø-gets smaa børn ud af sporene. Men klokken 6 om morgenen er jo som bekendt endnu ikke sporveiene børnenes legeplads. At ingen spor-vogn var for opgaende i de strøg, hvor den balstyrlige tilhænger bol-tret sig, var ogsaa et træf.

Et øieblik efter sammenstødet kom rigtignok en arbeidertrik fra Oslo fuld af passagerer. Havde den været ude nogle sekunder før, vilde en skjæbnesvanger katastrofe med tab af menneskeliv neppe væ- ret uundgaaelig.

Jordal idrettsplass

av Bjørn Arild Gjerdalen

Jordal teglverk hadde tidligere drevet med teglsteinsproduksjon her i 1840-årene til årene rundt første verdenskrig. Leira ble tatt ut her hvor Jordal idrettsplass senere skulle bli anlagt.

Her på store Jordal har det dermed vært bredde og toppidrett både sommer og vinter i snart 100 år.

Vålerenga sitt A-lag i fotball har også hatt Jordal som sin hjemmebane.

I 1925 markerte Oslo kommune tomten hvor idrettsplassen skulle være med et provisorisk gjerde og et lite skur som ble satt opp som garderobe.

I perioden 1929 til 1931 ble banen satt i mer driftsmessig stand, med nye større provisoriske garderober.

I 1932 sto dagens flotte bygg ferdig med moderne garderober, restaurant og møtelokaler.

Selve garderoben i første etasje ble da styrt av AIF's dyktige skøytefører Trygve Olsen og fru Kristensen var bestyrer i restauranten i andre etasje.

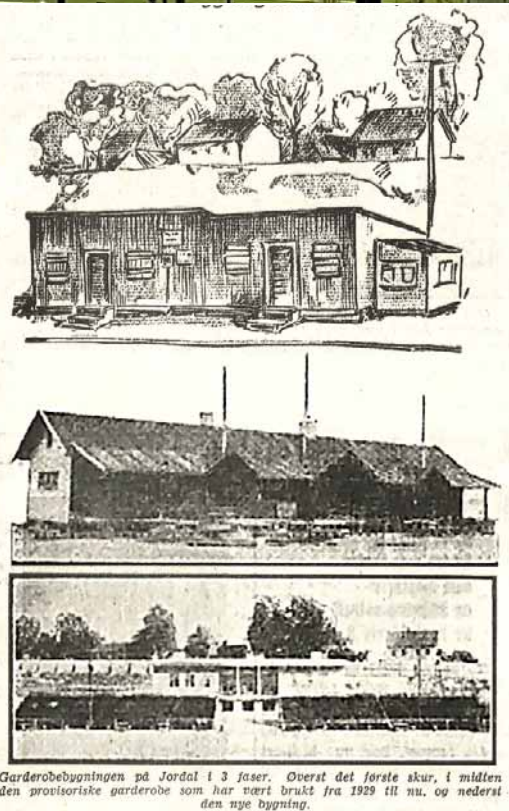
Her var det garderober for kvinner og menn, dusjbad, varmetue for barn og massasjerom.

Moderne garderober i 1932 med låsbare skap, dusjer, vekt og vasker.

Det første skuret som ble satt opp som garderober i 1925, husrekken i Odalsgata i bakgrunnen.

I perioden 1929 til 1931 ble banen satt i mer driftsmessig stand med denne nye garderoben.

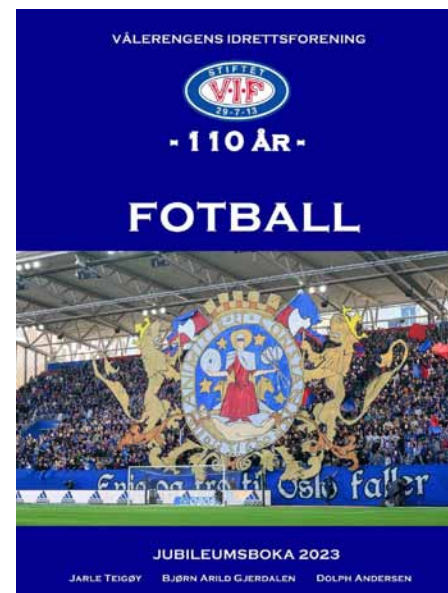
1932 sto dagens vakre bygning ferdig, med garderober i første etasje og restaurant i andre etasje.

Arbeiderbladet, mandag 29. august 1932

Arbeiderbladet, tirsdag 30. august 1932

Bjørn Arild Gjerdalen, Jarle Teigøy og Dolph Andersen presenterer boken på VIF-sjappa.

Nye VIF-bøker!

Vålerengens idrettsforening 110 år

I år er det 110 år siden foreningen ble stiftet i kassesnekkeriet i Vålerenggata 29.

VIF HISTORIE har i rundt 5 år jobbet med jubileumsboka.

Jarle Teigøy, Bjørn Arild Gjerdalen og Dolph Andersen er forfattere, og Leif Ketil Solberg og Reiner Schaufler har gjort en meget god jobb med layout og ombrekking. Dette er frivillighetsarbeid og hele Vålerenga-familien har vært med på en dugnad for å dekke trykkekostnadene.

Det blir to jubileumsbøker, denne boka som omhandler FOTBALL som er den eneste idretten som har vært en del av idrettsforeningen siden 1913. Det er denne fotballboka som nå har kommet fra trykkeriet.

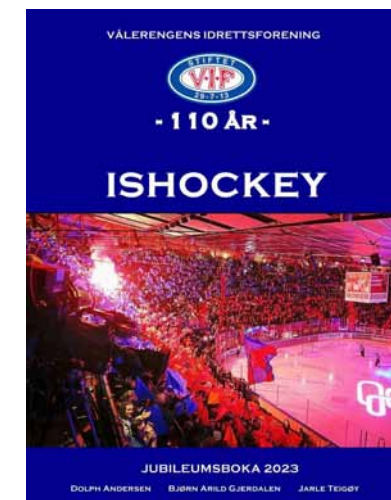
Den andre boka omhandler ISHOCKEY og de andre idrettene i VIF. Denne ishockeyboka kommer ut på høsten i jubileumsåret.

Begge bøkene blir på rundt 375 sider i A4 format med hardcover. Bøkene inneholder mye som ikke har vært presentert før. Blant annet hele den ukjente historien om det historiske stiftelsesstedet i kassesnekkeriet i Vålerenggata. Begge bøkene inneholder en unik statistikk over alle kamper fra 1913 og frem til i dag, det samme er foreningens drakthistorie.

Jubileumsboka koster kroner 350,- og selges gjennom Vålerenga Historielag, post@vålerenga.org eller tlf. 901 80 290.

Det er et begrenset antall bøker, kun 500 eksemplarer av hver bok.

HEIA VÅL'ENGA!

Den andre boken i serien, om Ishockey-historien, kommer ut på høsten.

Tusen takk til Grasrotandelsgiverne våre!

Vi har nettopp hatt årsmøte, og der ble det bestemt at kontingenten vår skal være uforandret også for 2024.

Dette kan vi takke dere som er våre trofaste Grasrotandelsgivere for. Laget vårt får inn betydelige beløp på denne ordningen hvert år, så selv om utgiftene våre øker i takt med alt annet nå til dags, har vi hittil klart å holde balanse i regnskapet.

For de som er usikre på hva denne ordningen innebærer, så kan vi si følgende: Hvis du spiller hos Norsk Tipping, kan du på de fleste spillene velge hvem du vil gi Grasrotandelen din til. Du som spiller, betaler uansett samme innsatsbeløp.

Den heldige foreningen som du har valgt, får da en viss prosent av din innsats inn på sin konto. Forutsetningen er at vi er registrert som Grasrotmottaker i frivillighetsregisteret i Brønnøysund, og det er vi. Hvis du spiller på gamlemåten ved å levere i tippekiosken eller i butikken, kan du vise strekkoden på baksida av dette bladet, og bli giver til Vålerenga historielag. Spiller du på nettet, kan du finne oss der og registrere deg som giver. Du kan når som helst forandre hvem du vil ha som mottaker.

Vålerenggata med VIFs klubblokale i Vålerenggata 56.

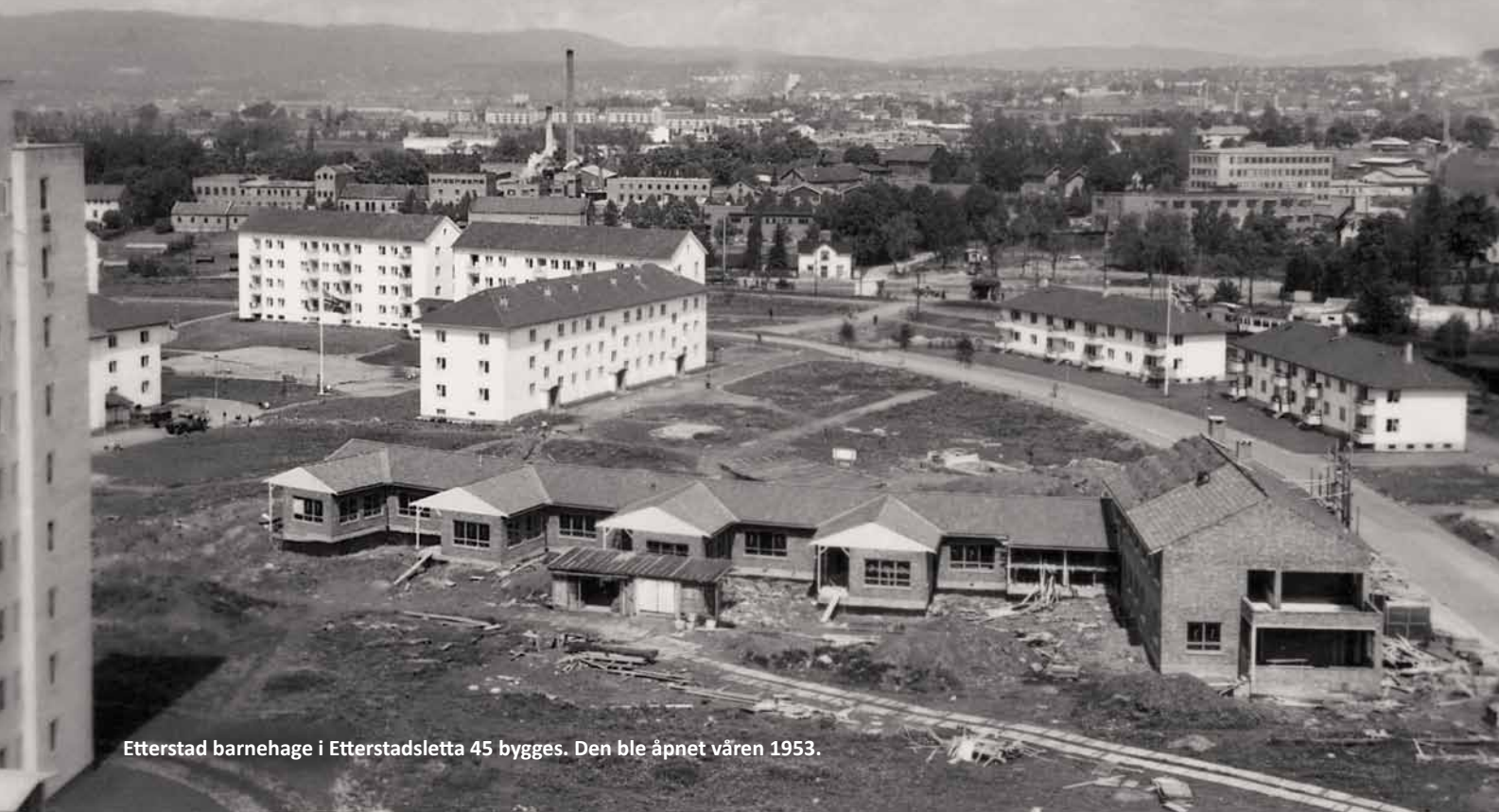
Fra bildearkivet

av Reiner Schaufler

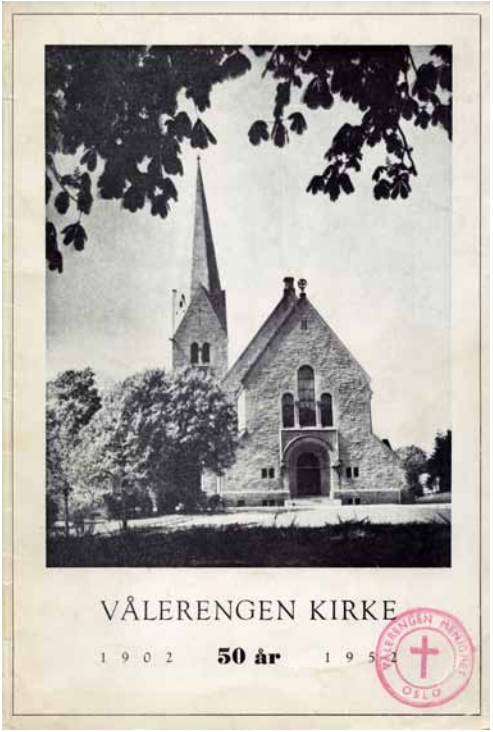
I oktober 1952 feiret Vålerenga kirke sitt 50 års-jubileum. Som bursdagsgave produserte menigheten en brosjyre med tekster og bilder fra kirken og Vålerenga. For å få profesjonelle bilder fikk fotografen Sven-Erik Svendsen oppdraget. Han tok bilder av det som var av interesse for menigheten, fremkalte negativene og bildene og leverte dem til kirkekontoret. Noen av bildene som ble brukt i

brosjyren ble forstørret og gikk i trykk, mens resten av papirkopiene ble liggende i en liten konvolutt i arkivet. Der har de trolig overlevd kirkebrannen i 1979 - murhvelvet i kirkekjelleren holdt stand gjennom flammene og varmen.

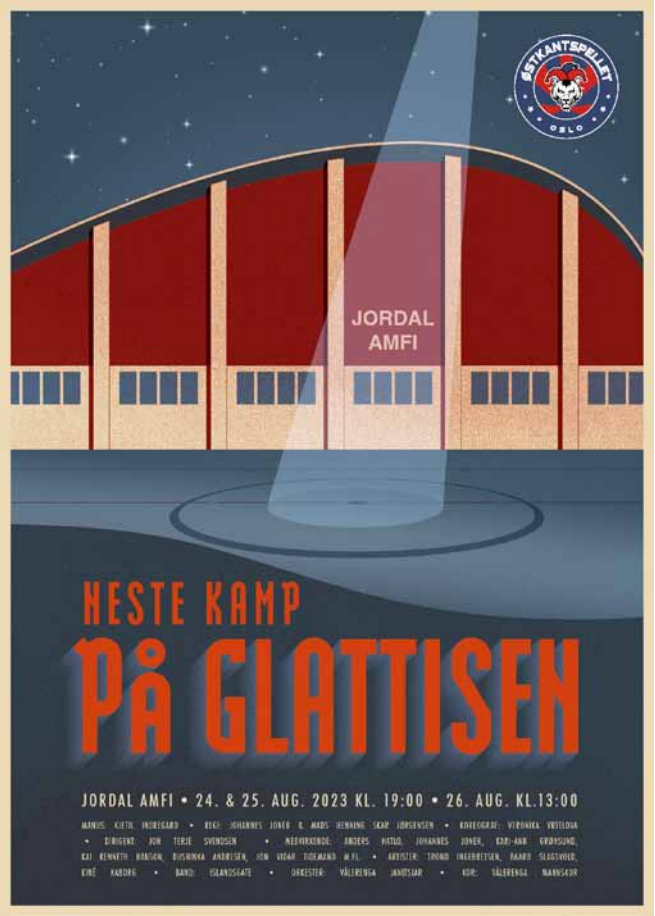
Bildene som ble gjenfunnet for noen dager siden var små og delvis uklare, men lot seg rekonstruere i tilstrekkelig grad for å bli bra nok for trykking her i bladet.

Etterstad barnehage i Etterstadsletta 45 bygges. Den ble åpnet våren 1953.

Bildene på venstre side ble tatt for brosjyren i anledning Vålerenga kirkes første 50 år. Ikke alle ble brukt. Bildet fra da Etterstad barnehage ble bygd har ikke blitt vist før.

Årsmøte tirsdag 7. mars

Fra styret møtte Leder Even Haugseth, nestleder Reiner Schaufler, kasserer Bjørn Granlund, styremedlem Gro Shakesby, sekretær Håkon Engh og varamedlemmene Marius Brevik og Ole Peter Nordby. I tillegg til styret møtte ca. 40 medlemmer.

- Styreleder Even Haugseth ønsket velkommen og foreslo seg selv som møteleder og sekretær Håkon Engh som referent. Begge forslag ble god tatt ved akklamasjon.

- Til behandling forelå følgende saker:

- Godkjenning av innkalling til årsmøtet
- Årsberetning for 2022
- Regnskap for 2022
- Budsjett for 2023
- Kontingent for 2024
- Innkomne forslag
- Valg av styre: Leder, nestleder, kasserer, sekretær, 1 styremedlem og tre vararepresentanter
- Valg av revisor
- Valg av valgkomite

- Møteinncallinga ble godkjent ved akklamasjon.

- Styrets årsberetning for 2022, regnskapet 2022 og budsjett for 2023 ble god tatt uten innsigelser.

Kontingenten godkjent uendret med bakgrunn i historielagets sunne og gode økonomi.

- Ingen innkomne forslag

- Valg av styre, revisor og valgkomite:

Reiner Schaufler ønsket avløsning som nestleder, men var villig til å være varamedlem og til å ta hånd om de samme praktiske funksjoner som før.

Som ny nestleder ble foreslått Ole Peter Nordby.

Jo Ryste var villig til å fortsette som revisor.

Thordis Kjærstad og Jorunn Hæreid ønsket vel fortjent avløsning etter lang fartstid i valgkomiteen. Aslak Malmåsen ville fortsette og Thore Hem hadde sagt seg villig til å tre inn som nytt medlem. Til nå har vi alltid hatt en valgkomite bestående av tre medlemmer. Det står imidlertid ingenting i statuttene om at det må være tre. En komite med to medlemmer ble derfor foreslått for årsmøtet.

Årsmøtet fastsatte ved akklamasjon følgende styresammensetning for 2023:

Leder: Even Haugseth
Nestleder: Ole Peter Nordby
Kasserer: Bjørn Granlund
Sekretær: Håkon Engh
Styremedlem: Gro Shakesby
Varamedlem: Reiner Schaufler
Varamedlem: Marius Brevik
Revisor: Jo Ryste
Valgkomite: Aslak Malmåsen og Thore Hem
Alle valg er gyldige for 1 år.

Håkon O. H. Engh (sekretær)

KLASSEBILDE

Hei! Min svigerdatter mistet sin far, Rolf Ødegård, nylig, og han gikk alle skoleår på Vålerenga. Dessverre er det ingen informasjon på klassebildet hans, så kanskje dere kan legge ut bildene og be om lesernes person-kunnskap? Rolf var født i 1943 og døde 79 år gammel. Hilsen Terje Paulsen

Takk til Terje som tenkte på oss og sendte oss dette klassebildet. Ifølge opplysningene var nok Rolf på Vålerenga skole rundt 1950. Hvis vi skulle gjette, kan bildet være av avgangsklassen hans i ca. 1957/58. Kan noen av dere hjelpe oss? Send oss svar på post@valerenga.org eller ring 938 01 902.

Klassebildet i blad nr. 4. 2022

Det er alltid hyggelig å få tilbakemeldinger på bilder som vi har i bladet vårt. Redaksjonen takker Egil Korsmo så mye for navn og opplysninger. Dersom det er flere som husker navnene på de som mangler, så hører vi gjerne fra dere på post@valerenga.org eller på tlf. 938 01 902.

Hei!

I forrige blad var det bilde av elever i en gutteklasse som begynte på Vålerenga i 1957. Jeg gikk i denne klassen og er på bildet. Vi er født i 1950. Ser ut til at bildet er fra 1. klasse. Min søster som begynte i 1960, forteller at de ikke hadde disse gamle pultene.

Det er elever som mangler på bildet. Det er tomme pulter som kan tyde på sykdom, eller at klassen var delt.

Jeg er Egil Korsmo og sitter som nr. 2 til venstre i bildet. Foran meg sitter Gunnar Røkke. Gutten bakerst på denne rekke, husker jeg godt, men kommer ikke på navnet.

Foran på neste rekke sitter Svein Gunnar Kjerte (mener han het det), bak han Kåre Nilsen, så Trond Kubberud, Øyvind Gloslie, så en jeg ikke kjenner igjen, og så Willy Møyen.

Neste rad: Foran Reidar Røkke (tvilling med Gunnar) og bakerst Øyvind Ruck. Foran Øyvind en jeg ikke husker.

Neste rad: Først Trond Kai Nøkleby Eriksen og bakerst Tom Haanshuus.

Kan det være Einar Karlsen bakerst på siste rad (veggrekka)? Han foran husker jeg, men ikke navnet.

Kanskje andre kan føye til navn på dem jeg ikke husker?

Med vennlig hilsen Egil Korsmo

KALENDER

Historielaget ønsker velkommen til

BYDELSVANDRING

Onsdag 24. mai kl. 18.00:

Industri og bedrifter på Vålerenga og i nærområdet

Frammøte: Krysset Hedmarksgata/Rolf Hofmos gate
Avsluttes ved Kruttverket, Arnljot Gellines vei 41b
Varighet: Ca. 2 timer

Industriutbyggingen gjennom slutten av 1800-tallet og inn i det neste århundret dannet bakgrunnen for mye av den lokale utviklingen på Vålerenga.

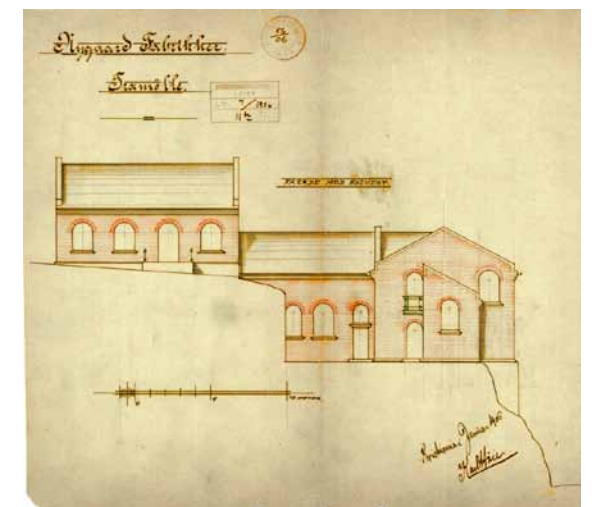
Ved fossene i Alnaelva ble store industribedrifter til, på Grønvold og Bryn ble det produsert fyrstikker, teglverkene i området var mange og de små håndverks- og industribedriftene florerte. I 1908 flyttet det som ble landets mest kjente kjeksfabrikk, til Østerdalsgata.

Vår bydelsvandring går fra Jordal hvor et av teglverkene lå, og gjennom området for noe av småindustrien på østre del av Vålerenga frem til tremelsmølla ved Nygårdsfossen.

Underveis får vi også presentert glimt av andre industriforetak. Turen ender ved tremelsmølla fra 1906 hvor vårt historielag har sponset et nytt, blått skilt som Oslo Byes Vel forhåpentligvis har satt opp innen vandringa finner sted. Onsdag er en dag hvor Kruttverket har åpent, så der kan det være muligheter for å kjøpe seg forfriskninger.

Kveldens turguider er Ole Peter Nordby og Even Haugseth.

Vil du vite mer om dette, kom og bli med. Ta gjerne med familie og venner også. Turen er gratis. Ta på godt fottøy.

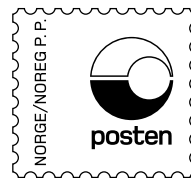
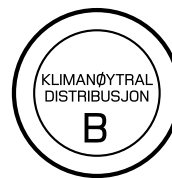
Ungdomsbok fra Vålerenga-jente

Min far, Einar Andersson, ble født på Vålerenga i 1929 og bodde der til 1963. Jeg ble døpt i Vålerenga kirke og gikk mine barneskoleår der. Hvor mye av min bok som er preget av oppveksten, vet jeg ikke, men jeg husker en episode da jeg som 5-åring klatret ut av vinduet i Danmarks gate 44, livredd fordi jeg ved et uhell (nysgjerrighet) hadde helt ut en parfymeflaske Chanel No. 5 i vasken...

I "Jeg heter Navnløs", en bok om identitet, finnes også filosofiske spørsmål til voksne. Boka forsøker å svare på «Hva er demokrati? Hva er norskhet?» Hovedpersonen prøver "å finne seg sjæl" i ulike kulturuttrykk - og homofili er en vesentlig del av boken, uten at det er uttalt. Hvordan omtale vanskelige tema skjønnlitterært, men

likevel beholde humor i alvoret? Jeg har forsøkt - og "Jeg heter Navnløs" har vært benyttet i demokratiundervisningen på en skole på Vålerenga. Det er ganske oppsiktsvekkende for en skjønnlitterær roman for 11-15-åringers syns jeg, - og den har altså blitt godkjent av Kulturrådets smale nåløye. Den er nå ute i ny utgave, blant annet med noen nyord som nå står oppført i NAOB (Norsk Akademisk Ordbok) og et cover som tydeliggjør innholdet. Biblioteksentralens pris er 225 kr, men tilbudet til medlemsbladets lesere er 100 kr pluss porto. Bare send en e-post til tove.andersson@skrift.no

Avsender/Retur:
Vålerenga historielag
Hedmarksgata 2
0658 Oslo

MER GAMMELT ENN NYTT

Årgang 26 - nr. 1/2023
ISSN 1890-9094

Informasjonsblad for
Vålerenga historielag

post@valerenga.org

Bankkonto: 0530 04 78222

Leder

Even Haugseth

Nestleder

Ole Peter Nordby

Kasserer

Bjørn Granlund

Sekretær

Håkon Olav Harald Engh

Styremedlem

Gro Shakesby

Varamedlemmer

Marius Brevik

Reiner Schaufler

Fotogruppe

Fotografering, innsamling og
digitalisering av bilder:

Bjørn Granlund

901 80 290

foto@valerenga.org

Idrettsgruppe

Om bydelens idrettsmiljø

Bjørn Arild Gjerdalen

909 19 250

b.gjerdalen@gmail.com

Fotoutstilling og kalender

Even Haugseth

938 01 902

leder@valerenga.org

reiner.schaufler@gmail.com

Redaksjon medlemsblad

Even Haugseth

938 01 902

leder@valerenga.org

Marion Schavog

926 02 570

marion.schavog@gmail.com

Kate N. Wohlstedt (korrektur)

Reiner Schaufler (produksjon)

Salgstorget

Bestilling: foto@valerenga.org eller tlf. 901 80 290

KNIVSTIKKERGATA

Kr. 300,- + porto

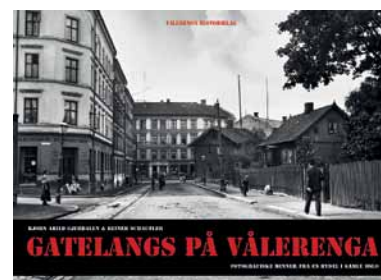

Kalender 2023

Gratis, kun porto

Gatelangs på Vålerenga

Kr. 390,- + porto

Kopp 100,- Caps 100,- Skjorte 180,-

Vålerenga historielag på nett:

valerenga.org

www.facebook.com/valerenga.historielag

Så enkelt er det å støtte Vålerenga historielag

Er du kunde hos Norsk Tipping og tipper
eller spiller Lotto, Joker eller andre spill. Re-
gistrer denne strekkoden og tallrekka under
neste gang, så støtter du indirekte Vålerenga
Historielag. Din innsats og premie blir ufor-
andret.

Takk for støtten!

32774890364462